

De Wildenborcher

December 2009

"Beste buurtgenoten"

Eén van de tradities in de Wildenborch is het serveren van Wildenborcher knakworst bij bijzondere gelegenheden. Zo'n gelegenheid was het op 9 oktober 2009, toen in de Kapel "de Parel van Vorden 2008" werd uitgereikt. De keuze was deze keer bijzonder: niet het gebouw, maar de Wildenborchse gemeenschap werd bekroond. Iedereen was uitgenodigd, maar er waren toch veel

lege plaatsen. Misschien heeft dat te maken met de bescheidenheid van de Wildenborchers zei Frieda in haar dankwoord namens de Kapelcommissie. Reinier schrijft meer over deze avond.

Waar liggen de grenzen van het buurtschap Wildenborch? Dat is een vraag, die Gerda Rossel ons vorig jaar eens stelde. Een antwoord daarop hebben we niet. Vroeger had het te maken met deelname aan de Prinses Julianaschool, maar sinds die is opgeheven in 1989, is de Kapel het centrum van ons buurtschap.

We horen mensen wel eens zeggen, ik hoor bij het Mossel, of bij 't Venne. We weten dat de één in Vorden woont, de ander in Barchem of in Lochem. Samen vormen we "de Wildenborchse gemeenschap", van oud tot jong.

De oudste, die u in deze Wildenborcher ontmoet is bijna 90 jaar. De jongste drie zijn dit jaar geboren, van hen ziet u foto's en hun ouders vertellen er wat bij. Linsey en Arnold schrijven "Als een sterretje..". Het medeleven van velen deed hun goed. Er is een nieuwe rubriek, "Postvak in", een interview per E-mail. Jelle bijt het spits af en hij kiest wie de volgende keer de lijst toegestuurd krijgt, in de introductie staat hoe dat in z'n werk gaat. U kunt lezen wat er in de kasteeltuin gebeurt, wat Sanne beleeft, over een biologisch boerenbedrijf, quilten, zeeverhalen van ver. Siep, de onderduiker bij Oplaat in 1944, schrijft een vervolg op zijn verhaal in het meinumner. Ook is er weer een recept, een verslag van de vrouwenclub, een gedicht. Kinderpraat komt zoals gewoonlijk van Jenny, maar ook een aantal van Mariska.

We wensen u allen goede kerstdagen en een voorspoedig 2010.

Namens de redactie, Joke Wiltink.

PS. Nog even over tradities:

Het jaar 2009 (tot maart 2010) is uitgeroepen tot het jaar van de tradities.

Met zo'n diversiteit aan achtergronden kunnen we vast wel veel verhalen over tradities aan elkaar vertellen. Er is van alles te bedenken, maar laten we ons beperken tot buurtgewoonten zoals buurt maken, buurt van elkaar zijn, naoverhulp, buurtvisites, enz. Als u iets wilt vertellen over tradities kunt u dat aan mij doorgeven en kan iemand van ons uw verhaal opschrijven. Ook kunt u natuurlijk zelf iets aanleveren. Wij kijken ernaar uit!

Van de redactie:

Onze telefoonnummers en E-mailadressen:

Joke Wiltink 55 67 48 - wiltwess@hetnet.nl
Reinier Klein Brinke 55 65 12 - reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel 55 65 33 - info@luciebartel.nl
Julia van Ditshuizen 51 86 04 - hugojulia@hetnet.nl
Mariska van Ditshuizen 55 44 21 - mariskavanditshuizen@hotmail.com

Inzenden Copy vóór 1 februari 2010

Naar wiltwess@hetnet.nl

Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

Op 8 januari 2010, op de nieuwjaarsreceptie in de kapel zal weer een bus staan voor uw vrijwillige bijdrage.

Een bijdrage via de bank kan ook:

bankrekening 3664.12.353 ten name van Kapel Wildenborch.

Lezers schrijven over ons blad:

Aan alle medewerkers van de Wildenborcher,

*Beste mensen: zojuist heeft Hannie Ezerman mij de nieuwe Wildenborcher gebracht en omdat ik heel weinig meer buiten kom blijf ik op deze manier toch een beetje op de hoogte van wat zich in de gemeenschap afspeelt en geniet daar enorm van. Geweldig zoals door zo velen samen een gezellig "huisblad" wordt samengesteld met voor "elk wat wils".
Hartelijk dank daarvoor!*

Tineke van der Laag.

Parel van Vorden voor alle vrijwilligers van de Kapel

Vrijdag 9 oktober kwamen zo'n 60 vrijwilligers naar de Kapel. Het was de bedoeling dat de reden van deze avond tot het laatste moment een verrassing zou blijven. Echter er was al over gepubliceerd in de regionale pers. Zo wist iedereen dus vooraf dat de felbegeerde Parel van Vorden aan alle vrijwilligers van de Kapel was toegekend.

Namens de Werkgroep Leefbaarheid Vorden reikte Gosse Terpstra de Parel van Vorden

over het jaar 2008 uit. Een Parel die veelal jaarlijks wordt toegekend aan een gebouw. Gosse Terpstra: "Deze Parel is bestemd voor alle vrijwilligers waar de Wildenborch zo bekend om is. De kapel is eenvoudig, maar wel praktisch en duurzaam gebouwd. En wat alles zo bijzonder maakt is de gemeenschap, die zich al zoveel jaren vrijwillig heeft ingezet." Frieda te Lindert die de Parel namens de Stichting Kapel de Wildenborch in ontvangst mocht nemen was trots op deze onderscheiding. Frieda: "Iedereen is er heel erg blij mee. Wanneer er hier wat moet gebeuren, zoals in dit geval hulp bij de verbouwing van de kapel, wordt op de Wildenborchers nooit tevergeefs een beroep gedaan. In de buurtschap wonen mensen die zich al meer dan zestig jaar voor allerlei dingen als vrijwilliger inzetten. Na de uitreiking bleef het nog lange tijd erg gezellig in de kapel. En met name liet men zich de 'Wildenborchse knakworsten' ook deze avond goed smaken.

Kinderpraat:

Gr. 2. Een leerling knipt een moeilijk werkje. Na het oefenen, vertelt ze de leerkracht: "Ik begin het onder de knie te begrijpen."

Gr. 4. Een kind vindt, dat de pen 'heel krampig' schrijft.

Gr. 1. Leerling spreekt over neushoesten. (=niezen).

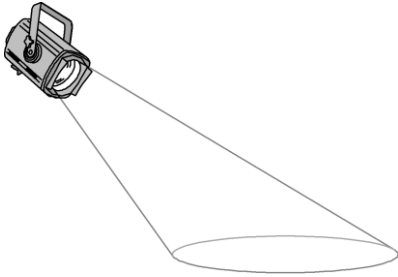
Gr. 2. Een boomhakker. (=bijl)

Oma heeft al haar eigen tanden nog, maar de tandarts heeft ooit één kroon gezet op een voortand. Kleindochter valt dan ook op dat 1 tand er wat anders uitziet dan de andere en maakt daar een opmerking over.

"Oma je hebt 1 witte tand."

"Ja, meisje, dat is een kunsttand."

"Oma, dan moet je de andere tanden ook laten kunsten!"

Een greep uit het leven van:

Ab en Mien Oltvoort

Aan de Kapelweg no. 6 wonen Ab en Mien Oltvoort. Ab woont er al zijn hele leven en Mien sinds zij met hem getrouwd is in 1959, 50 jaar geleden dus! We drinken thee aan de keukentafel, mét bestek laden, waar vind je die nog. 'Deze tafel stond er al toen ik hier in huis kwam' zeg Mien. En zo begint ons gesprek, dat helemaal niet over tafels zou gaan, maar over de biologische landbouw en veeteelt. In begin 90-er jaren zijn ze overgegaan op de biologische melkveehouderij en dat betekent dat het hele bedrijf biologisch werd. Dat was een hele omschakeling en ik was benieuwd, waarom ze deze stap gezet hebben en hoe ze daar nu op terugkijken.

Maar eerst hebben we het over het huis en de Wildenborch. Ab haalt een heel oud boekje uit 1907 tevoorschijn dat gaat over de 'Publieke verkoop van de heerlijkheid "De Wildenborch" met eigen vlag en wapen op ongeveer één uur afstand van Lochem en één uur afstand van Vorden'. Mooi om afstanden niet in kilometers maar in tijd op te schrijven; dat was toen kennelijk

gebruikelijk. Of het te voet of te paard was, staat er niet bij. De grootvader van Ab woonde gehuurd op het Bouwhuis bij het kasteel en bij de "publieke verkoop" in juli 1907 heeft hij Erve "Klein Bleumink" gekocht (daar woont nu het gezin Martin Dijkman.) Later is deze Erve in vier gedeeltes opgesplitst. Er werden drie huizen bijgebouwd aan de Bleuminkslaan, zoals de Kapelweg toen heette. De vader van Ab liet boerderij Boschzicht bouwen, het huis waar we nu het gesprek voeren.

Omschakeling naar biologisch

De omschakeling naar biologisch is min of meer toevallig ontstaan omdat Ab regelmatig op de Vijfprong kwam, waar ze hem in 1991 vertelden dat ze wel wat meer melk konden gebruiken. Ab en Mien hadden tot die tijd varkens gehad; eerst een varkensopfokbedrijf en daarna een varkensmesterij.

Maar dat liep niet zo goed en ze vonden het ook niet echt leuk; "dan kwamen er zoveel biggen binnen en die voerde je dan tot ze groot genoeg waren en dan gingen ze weer, nee, niks an". In 1991 was de Vijfsprong ook al een zorgboerderij, dus daar waren altijd mensen genoeg en zo kwamen ze ook bij Ab en Mien om te helpen en te leren. Dat kwam ze goed uit, want zij waren te klein om mensen in dienst te nemen. Met sommigen hebben ze nog steeds contact.

Ze hadden altijd al koeien, MRIJ koeien, (Maas, Rijn, IJssel koeien, ik leer veel in die gesprekken!), want Ab houdt niet van zwart en zeker niet van zwarte koeien, rood moeten ze zijn. En omdat Ab al jaren zijn eigen koeien fokt, hadden ze een goede melkproductie. Het duurt twee jaar voordat je het stempel 'biologisch' krijgt. Dat komt doordat het voedsel van de koeien ook biologisch moet zijn en het duurt een tijdje voordat de kunstmest en gif uit de weilanden zijn verdwenen. Zijn koeien eten alleen gras, klaver etc, veel grofvezels dus, goed voor de spijsvertering van de koeien. Ze zaaien dat ook zelf in, de klaver is weer goed voor de stikstofomzetting. Vroeger verbouwden ze ook rogge, haver en gerst. Rogge ging eerst naar de molen, daarna naar de coöperatie. De haver was voor het paard en de gerst? Dat wisten ze niet meer zo precies, niet voor het bier in ieder geval. Verder wordt er geen verse mest gebruikt; het moet 1 $\frac{1}{2}$ jaar oude mest zijn; door mestpreparaten verteert het sneller en kan de mest eerder gebruikt worden. Als er tekorten ontstaan in de grond kun je Thomas slakkenmeel gebruiken, dat is een delfstof.

Ieder jaar komt er controle van Stichting Skal (Stichting keurmerk alternatieve landbouwmethode) om te kijken of er niet met kunstmest of gif gewerkt wordt. En ook als je vee koopt moet dat van een biologische bedrijf zijn. Ab heeft ook Belgische Blauwe gekocht en daarvoor moest hij ontheffing aanvragen bij de Skal. De Skal is in 1985 opgericht als Stichting Ekomerik Controle (SEC) en heet sinds 1992 Stichting Skal. Zij voeren in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit controle uit als enige organisatie in Nederland.

Ze zijn in 2004 gestopt met het leveren van melk aan de Vijfsprong, maar ze blijven aangesloten bij de Skal, zodat ze hun koeien kunnen verkopen aan andere biologische bedrijven en de kalveren aan een biologische kalvermesterij. Ook leveren ze aan biologische slagerijen zoals de Groene Weg.

Op mijn vraag of ze ook biologisch dynamisch verbouwen, is het antwoord dat ze dat wel een tijdje geprobeerd hebben, maar dat dat voor hun te ver ging. Ze werken wel grotendeels met een agenda, de Kosmosagenda. Daar staat per dag in wanneer je moet planten, zaaien, maaien enz. Soms komt het niet uit en dan doen ze het niet, maar het werkt wel zeggen ze. Het gras groeit over het algemeen beter als je je aan die kalender houdt, maar daar moet je wel oog voor hebben.

Even een noot tussendoor; Biologisch dynamische landbouw werkt volgens de leer van Rudolf Steiner en werkt o.a. met maanstanden. Ook wordt gewerkt met preparaten gemaakt van koemest, die een half jaar in een koehoorn in de grond heeft gezeten. Na een half jaar wordt het preparaat gedynamiseerd in lauw regenwater en in kleine porties over het land verdeeld.

Zo worden de natuurlijke biologische processen versneld en wordt de vermenigvuldiging van het leven in de grond geactiveerd. Dit wordt veel toegepast in de biologische wijnbouw.

Waarom biologisch?

We staan er helemaal achter, zeggen ze allebei. Ze houden van de natuur en kunnen zich altijd weer verbazen over de kracht van de natuur. "In onze groentetuin kunnen we het onkruid niet meer zo goed bijhouden en dan doe je dat opzij en dan zie je die prachtige preien en vooral ook de bloemkolen, die gewoon doorgroeien". Het is een groot woord misschien voor de Achterhoek, maar het is ook de liefde voor de natuur en het land waar je je hele leven al mee verbonden bent, daar wil je goed voor zorgen. En er is een evenwicht in de natuur, dat je niet moet verstoren; b.v. als je mollen bestrijdt moet je daarna weer spuiten omdat je teveel emelten hebt. En het is gewoon ook gezonder voor een mens, om biologisch te eten.

Wat is biologisch eigenlijk?

'Biologisch is een manier om lekker en divers eten te produceren met respect voor de natuur, zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest'. Deze definitie komt uit de gegevens, die Els, de dochter van Ab en Mien, heeft opgestuurd naar ze, toen ze hoorde dat we iets over de biologische landbouw zouden gaan schrijven in de Wildenborcher.

Ik citeer verder; 'de kern is het streven naar duurzaamheid. Dit komt tot uiting in de vier basisprincipes van de biologische landbouw; billijkheid, ecologie, zorg en gezondheid. Biologische landbouw is de enige bestaande vorm van voedselproductie die het streven naar integrale duurzaamheid als kern heeft én in regelgeving en controles is vastgelegd. He beginsel van billijkheid; biologische landbouw moet gebaseerd zijn op relaties die billijkheid waarborgen met betrekking tot de gemeenschappelijke omgeving en ontwikkelingsmogelijkheden. Ecologie; BL moet gebaseerd zijn op levende ecologische systemen en kringlopen, met hen meewerken, ze versterken en instandhouden. Zorg; BL moet met voorzorg en verantwoordelijkheid worden beoefend om de gezondheid en het welzijn van de huidige en toekomstige generaties en hun leefomgeving te beschermen. Gezondheid BL moet de gezondheid van bodem, plant, dier, mens en de planeet als een ondeelbaar geheel in stand houden en versterken.

Deze principes van de biologische landbouw worden wereldwijd op verschillende manieren in de praktijk vertaald, in een proces van voortschrijdend inzicht. De biologische landbouw maakt gebruik van natuurlijke middelen en processen. De hele aanpak is gericht op het voorkomen van ziektes en plagen, in plaats van ze met kunstgrepen te bestrijden. Dat komt tot uiting in de volgende aanpak;

- Ruime vruchtwisseling; dat is ook afhankelijk van de grootte van je bedrijf.
- Streven naar een complete kringloop van mineralen
- Voorkeur voor robuuste rassen
- Aandacht en respect voor de eigenheid van plant en dier
- Geen kunstmest, kunstmatige bestrijdingsmiddelen, geen preventieve antibiotica, geen hormonen, geen gentic, geen kunstmatige toevoegingen.

Lekker

Aan het eind van het gesprek zijn we naar buiten gelopen en hebben ze me de koeien laten zien, mét horens. Want ja, horens horen bij de koe, ze voelen daarmee, die moet je niet verwijderen, dat is hun overtuiging.

Ik heb er nog even iets over opgezocht op internet; de hoorn en ook de hoef, kan worden gezien als stuworgaan, die voor de bijzondere stofwisselingsprestaties van de koe zorgt. De stuwkracht werkt door in het voorhoofdsbeen van de koe en heeft een functie als vormkracht in de dikke darm. Deze vormkracht houdt onder andere in dat goedaardige microflora zich in de pens kunnen ontwikkelen. Hiermee wordt het verteringsproces van het celluloserijke voer gestimuleerd. In de praktijk is te zien dat vooral bij koeien die veel celluloserijk voer tot zich nemen, de hoorns goed ontwikkeld zijn. Dit duidt op een verband tussen hoorn grootte en de rijkdom van de grond waarop zij grazen. Tijdens het grazen worden de hoorns van koeien warm. En ook bij het herkauwen worden zij extra doorbloedt. Naast de samenhang met het verteringsproces, zijn de hoorns ook functioneel voor de oriëntatie en het evenwicht van de koe. Ze bieden zekerheid bij het zich verplaatsen in de ruimte. Ook schijnt bij onthoornde koeien het waarnemingsvermogen voor de kwaliteit van het voer minder te zijn. Een ander belangrijk facet waar de hoorns invloed op hebben is de positie van de koe in de kudde. De rangorde wordt er deels door bepaald.

Weer terug naar de tuin; prachtige bloemkolen en preien in de groentetuin. En ook het onkruid, 'cycloonroet', "plei" noemde Ab het. Maar het verhaal erover is weer zo mooi; in 1923 is er een cycloon geweest in Borculo en sinds die tijd is er dit 'cycloonroet' in de Achterhoek, daarvoor niet.

En natuurlijk nog even een foto met Nolke 22 tussen hun in, een mooie MRIJ roodbonte.

Toen ik op de fiets stapte kreeg ik van Mien nog een zak appels, Bellefleuren van de bomen, die hier al sinds 1919 staan, heerlijke appels van 90 jaar oude bomen!

Lucie Bartel

Wildenborchs feest Uitslag ballonwedstrijd

Tijdens het Wildenborchs feest werd een ballonwedstrijd gehouden.

De prijswinnaars zijn:

1 Merith van der Veen 75.5 km. De ballon is terecht gekomen in Coesveld in Duitsland

2 Harry Eggink 71.1 km. Deze kwam ook in Coesveld

3 Niels Langwerden 41 km Deze ballon werd gevonden in Winterswijk

Prijswinnaars: Van harte gefeliciteerd!

"Als een sterretje"

Zoals al in de vorige Wildenborcher stond beschreven is er in de afgelopen korte tijd veel gebeurd in de Wildenborch. Naast de vele vreugdevolle momenten waren er ook zeer verdrietige gebeurtenissen. Zo trof het noodlot ook ons gezin.

Verslagen en vol verdriet en ongeloof vernamen wij tijdens een controle in het ziekenhuis dat onze zoon Joris, bij een zwangerschap van 38 weken, was overleden. Op zo'n moment stort je wereld vanzelfsprekend compleet in. Bij thuiskomst, en de periode die volgde, bleek echter in wat voor bijzondere buurtschap we wonen. Binnen zeer korte tijd werd onze brievenbus overladen met kaarten. Daarnaast ontvingen we ook veel lieve en warme telefoontjes en bezoeken. Ondanks dat het dikwijls voor velen moeilijk is en woorden tekort lijken te schieten laten velen van zich horen. De betrokkenheid, steun en medeleven was en is dan ook overweldigend en hartverwarmend. Langs deze weg willen we iedereen hiervoor oprecht bedanken. Het heeft voor ons een bijdrage geleverd aan de verwerking van dit verschrikkelijke verlies. Al zijn we er nog lang niet en verloopt de weg met vele pieken en dalen, we weten dat veel mensen aan ons denken. Dat helpt

Sterrenkindje:

Tussen andere sterren in
en naast de grote maan
zien wij jouw kleine sterretje
's nachts aan de hemel staan.

Door tranen, groot en klein
van intens verdriet en pijn
zal jouw lichtje nooit doven
het zal er altijd zijn.

Arnold, Linsey en Lyan Mennink
trotse ouders en zus van Joris 25 juli 2009*

Quilten, de hobby van Edith Berenpas:

Edith Berenpas-Jongman (geb.1951), vrouw van Jan en moeder van 3 zoons van wie er nog 2 inwonend zijn. Het gezin woont op boerderij "De Köning" aan de Mosselseweg.

In het huis grenzend aan de oprijlaan wonen haar hoogbejaarde schoonouders. Voor hen is Edith een belangrijke "mantelzorgster". Edith vertelt over haar hobby:

Een paar lapjes bij Ikea, blauw en naturel, daarmee begon voor mij het Quilten. Iets maken met de naaimachine vond ik altijd al leuk. Kinderkleding maakte ik graag, maar voor jongens gaat dat al gauw over....

Zo'n 15 jaar geleden begon ik met mijn eerste quilt. Stofjes uitzoeken in kleuren die me aanspreken en

daar wat moois van maken, dat is prachtig, je blijft er mee bezig.

Kleine stukjes stof volgens een uitgezocht patroon aan elkaar zetten, dat heet patchwork en daarmee begin je (patch=lapje). Om er een quilt van te maken zorg je ook voor een mooie achterkant en een vulling daartussen. Drie lagen stof dus, die je met kleine rijgsteekjes gaat "doorpitten". Het mooiste resultaat krijg je wanneer je dit met de hand doet, maar voor mijn vingers is het beter om de machine te gebruiken en dat gaat ook goed, ik doe er alles mee.

Quilten komt vanuit Amerika, vooral de Amish zijn daarom bekend. Daar zie je vaak een groep vrouwen, die samen met één quilt bezig is, b.v. voor een huwelijk of geboorte.

De lapjes die zij gebruiken zijn meestal afkomstig van gedragen kleding. Ik werk alleen met nieuwe stofjes, dat is bij Nederlandse quilters het meest gebruikelijk, maar als herinnering is het natuurlijk wel leuk om bekende stoffen te gebruiken.

Ik ben ook lid van een quiltgroep. Elke vrijdagochtend komen we bij elkaar in Lochem, in het oude gemeentehuis van Laren. Het is een soort instuif, soms zijn er 15 vrouwen en een andere keer wel meer dan 30. Riet van Slagmaat leidt de groep en bij haar kun je ook stofjes, patronen en allerlei quiltbenodigdheden kopen. We werken allemaal aan onze eigen quilt en kunnen hulp of advies vragen aan Riet of aan elkaar. We wisselen nieuwtjes uit, doen ideeën op en genieten van de onderlinge gezelligheid.

Er bestaat een Quiltersgilde met meer dan 13.000 leden, daarvan ben ik geen lid. Een enkele keer bezoek ik wel een tentoonstelling, voor nieuwe ideeën en om stofjes te kijken en te kopen. Bij het maken van een quilt kun je van verschillende punten uitgaan: het patroon wat je aanspreekt of de kleuren in de stofjes maar ook de patronen die al in de stofjes zitten. Zelfs een boodschap of een wens kun je in je quilt verwerken, ik heb er wel eens één met een kerstboodschap gemaakt (zie foto).

De kunst is om, wat je ook kiest er één mooi geheel van te maken. Een beetje creatief moet je dus wel zijn. Met eigen ideeën werk je het plezierigst, maar er zijn ook volop tijdschriften die je op weg helpen.

Het stukje patchwork is het leukste om te doen maar de afwerking kost ook tijd.

Het aantal quilts bij mij thuis blijft groeien, op alle bedden ligt er één als sprei. Ik heb er ook wel wat van kleiner formaat. Op de bank in de kamer wissel ik nogal eens, het is leuk om daar wat neer te leggen wat bij het seizoen of bij de feestdagen past.

Deze zomer kreeg ik een paar mooie quiltboeken uit Amerika, die bracht zoon Christian mee toen hij daar op vakantie was. Ik ben nog met een paar quilts bezig, maar als ik deze boeken doorblader dan jeuken mijn handen om weer met iets nieuws te beginnen.....

Edith Berenpas

Foto van een Wildenborcher

Gerrit Koning

adres: Nijlandweg 4a,
geboren: 3 maart 1920 in Linde.

Woont hier sinds 1953, toen hij trouwde met Dina Seesink.
3 kinderen, kleinkinderen, een achterkleinkind.
Vanaf 2007 weduwnaar.

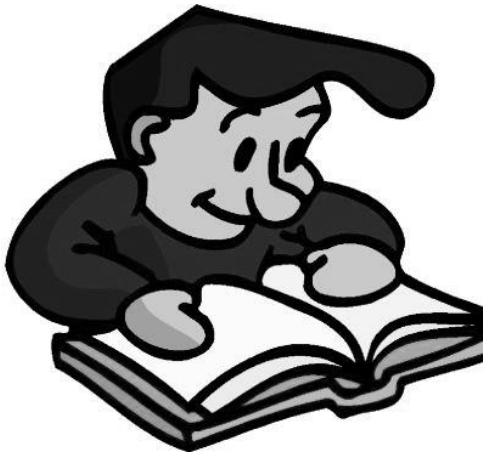
Boer, paardenliefhebber, had een hengstenhouderij. Heeft nu nog 16 paarden.

Kinderpraat:

Gr. 3. Een leerling vertelt dat ze met vader langs de tankmachine is geweest.
(=benzinepomp)

Gr. 1. Een kind vindt dat 'de deur' het "deksel van de muur" is.

Voor de jeugd en iedereen die zich jong voelt.

Verre verhalen deel 2:

Aan het eind van het verhaal in de vorige Wildenborcher lag het goede schip de Ouwerkerk nog steeds in Shanghai in het destijds communistische China, moeizaam het schip te beladen met fluorkiezers en veevoer voor de terugreis naar Europa.

Het laat zich raden dat al dat gedoe met die Rode Gardisten en andere echte Chinezen in de vorige aflevering op den duur tot ellende aan boord moest gaan leiden. En dat deed het ook. Na een aantal weken werd het een paar bemanningsleden genoeg om altijd maar voor de goede vrede ja en amen te knikken en die begonnen tegen te strubbelen. Om een lang verhaal kort te maken, anders komen we nooit thuis, die werden op een gegeven moment onder dwang van boord gehaald en moesten naar de rechtbank om zogenaamd berecht te worden voor hun "gedrag". Ze moesten op een vrachtwagen plaatsnemen en kregen zo een gratis rit naar de rechter aangeboden, een rit die ontaardde in een soort smaad-rit. Na een schijnproces mochten ze op dezelfde vrachtwagen en op dezelfde manier weer naar boord terug.

Ook de Chinese bemanning die we op deze reizen altijd aan boord hadden kreeg het steeds moeilijker omdat ze natuurlijk niet de "zuivere leer" van het communisme aanhingen. Zo'n Chinese bemanning had altijd drie departementen: Een van dek, dus de matrozen, een van de machinekamer en een van de huishoudelijke dienst. Dek kwam meestal uit Hongkong, de machinedienst uit noorden van China, dat waren altijd van die lange mensen, en de huishoudelijke dienst uit Singapore.

De zaak begon ondertussen aardig uit de hand te lopen en het kwam er op neer dat de hele Chinese bemanning vervangen moest worden door rechtlijnige Chinezen. Dat gebeurde uiteindelijk maar met het beding dat de originele bemanning er in Hongkong en in Singapore af mocht stappen en niet in China. Gelukkig dat er daar een Nederlandse consul was die met zijn staf en plaatselijke bekendheid dit gebeuren ondertussen begeleidde, want iedereen bemoeide zich inmiddels met die Ouwerkerk.

Aldus geschiedde. We vertrokken uiteindelijk en waren erg opgelucht. Onderweg gingen we, afgeladen en met een hele grote dubbele bemanning, via Hongkong en Singapore om de echte bemanning af te zetten en daarna door te varen naar Europa met een echte Chinese bemanning. Dat was dus geen lolletje, want de meesten van die echte Chinezen hadden dat werk nog nooit gedaan en spraken geen stom woord Engels.

Gelukkig had de rederij het kunnen regelen dat we naar Genua konden varen waar dat hele spul weer van boord en terug naar huis kon en we weer een normale bemanning aan boord zouden krijgen.

Op dus naar Polen, naar de volgende heilstaat, om het in China geladen veevoer te lossen. Dat viel wel mee. Daar waren geen Rode Gardisten maar Vopo's die de zaak scherp in de gaten hielden maar die kon je tenminste ook een beetje verstaan. Als je tijdens het lossen met een bootwerker stond te praten stond er altijd ook meteen een Vopo bij. Was ook eng. Ook werd het schip streng bewaakt, maar je mocht wel de wal op en met een stelletje dollars, weggestopt in je sokken of zoiets, had je dan heel wat uit te geven. In Rostock, de laatste loshaven in het voormalige Oost-Duitsland was het nog erger en dat was toch heel erg dicht bij Holland...

De Vopo's daar waren nog veel barser en o wee als er iets niet klopte. Bij elke tros waaraan het schip gemeerd lag stond er eentje op wacht om te voorkomen dat er geen Oostduitsers via die tros aan boord klom en zo het paradijs kon ontvluchten. Kwam je er langs moesten ze altijd weer je walpasje zien.

Maar ook hier een "Vriendschapswinkel" waar wij tegen een paar dollar hele mooie spullen zeer goedkoop konden kopen. Die dollars mocht je eigenlijk niet hebben maar die zaten per ongeluk in je sokken. Zo heeft menige Oost-Duitse bootwerker toch nog iets moois erg voordelig via ons kunnen kopen. Sport was het om dat ondanks die Vopo's toch voor elkaar te krijgen.

Toen het goede schip de Ouwerkerk eindelijk na maanden weer in Rotterdam gemeerd lag hadden we heel wat meegemaakt. Ons ontzettend ver van huis gevoeld in China, vlak bij huis in Polen en Oost Duitsland het erg beklemmende communistische systeem aan den lijve gevoeld. Door al die ervaringen ga je pas waarderen wat vrijheid zoals je dat hier hebt inhoudt. Dus lezen wat je wilt, zeggen wat je wilt, genoeg te eten enzovoorts. Wat ook erg is bijgebleven is de grauwheid en troosteloosheid van die steden waar we waren geweest, de grauwe- en weinig vrolijke mensen en de mensen die altijd bang waren om niet verraden te worden door hun medemensen. Niemand leek iemand te vertrouwen. Gelukkig is het ondertussen allemaal voorbij en ten goede gekeerd. China is nog wel communistisch maar eigenlijk inmiddels ook erg kapitalistisch en hard op weg een wereldmacht te worden als ze het al niet zijn. Wat is er ondertussen niet "Made in China"?

Volgende keer iets heel anders, want dit verhaal had niet veel met de Wildenborch te maken natuurlijk.

walrot

Kinderpraat:

Dochter (6 jaar) is dol op de Disney-prinsesjes Sneeuwwitje, Assepoester, Belle en Doornroosje en verkleedt zich ook graag als prinses.

Als er eens een foto op de voorpagina staat van een landelijk dagblad van de prinsesjes Amalia en Alexia laat moeder haar deze foto zien en zegt: "Kijk, dit zijn nou twee échte prinsesjes". Waarop dochterlief vraagt: "Komen die dan ook uit een echte koninginbuik?"

"Nieuwkomers" in de Wildenborch!

Hieronder maakt u kennis met enkele "nieuwe" inwoners van de Wildenborch.

Wat een schatjes hè!

Mijn naam is Ole van der Velde en ik woon sinds kort weer in het Meistershuus. Ons huis is helemaal verbouwd en dat vind ik heel leuk, alles is open, de vloer lekker warm, ik kan nu lekker overal heen en alles zien! Zoals je ziet kan ik al een beetje zitten en ik heb ook elke dag super veel pret. Mijn grote broers Fin en Mats doen de hele dag leuke, grappige en soms stoute dingen, waar ik altijd erg om moet lachen!

Wij willen ons nieuwe huis ook graag mooi en schoon houden, wij hadden een hele lieve en goede hulp, maar helaas kreeg zij het thuis te druk, dus zitten we nu zonder.

Dus bij deze: **HUISHOUDELIJKE HULP GEZOCHT!!!**

Zou je een ochtend of misschien wel twee ochtenden ons huis prachtig willen houden **bel ons dan: 0575-556344**

Groetjes, Ole (en uiteraard de rest van de familie)

Rick Berenpas is geboren op maandagavond 27 juli 2009 om 21.38 uur als prins Rick de Eerste. Na een paar dagen in het ziekenhuis heeft hij zich gevestigd op de Prinsenhoeve. Hij is het broertje van Vera en zoon van Bert Berenpas en Suzanne Nijenhuis. Hij heeft Henk en Ans Berenpas voor de tweede keer opa en oma gemaakt. Voor Gerrit en Gerrie Nijenhuis is Rick het vijfde kleinkind, maar eerste kleinzoon. Ook overoma Arfman is trots op haar derde achterkleinkind. We hopen dat deze nieuwe stamhouder gezond en wel mag opgroeien in Mossel en de Wildenborch.

Ik ben Yora het zusje van Romée en Indy. Mijn papa en mama zijn Paul en Liesbeth van Ark. Ik ben geboren op 6 mei en iedereen zegt dat ik het meest op mijn papa lijk. Ik vind het reuze leuk om van alles te ontdekken en lachen is ook een grote hobby van mij. Vooral als mama mij kietelt dan moet ik heel hard schateren.

Ik ben nu druk bezig om te rollen en daarna denk ik dat ik maar eens ga oefenen voor het echte werk. Mama zegt dat ik dan goed moet eten. Dat is geen probleem, die flessen heb ik zo leeg, maar sinds kort krijg ik ook een vreemd prakkie voorgeschoteld. Raar spul hoor, maar het zal vast wennen na een paar keer. Oh jee daar zie ik mijn mama aankomen, ja hoor het is tijd voor het dutje. Nou tot ziens dan maar.

Groetjes van mij en mijn papa, mama en twee zussen.

Dagboek van een herdershond

In en om onze boerderij 't Hooge Vonder.

Hallo allemaal!

Als jullie dit lezen is het jaar 2009 al zo'n beetje voorbij, wat gaat die tijd toch hard!

Op dit moment dwarrelen de blaadjes met een heleboel tegelijk van de bomen.

Op de weg voor ons huis is het al een paar dagen erg stil omdat er aan de weg wordt gewerkt. Voor onze boerderij, die op de grens van Vorden en Lochem ligt hebben ze borden neergezet: je mag niet doorrijden.

Dus alle auto's die toch langskomen remmen af en dat betekent dat ze allemaal bij ons op bezoek komen! Dat betekent dat er werk aan de winkel is voor mij! Ik heb het er toch druk mee..... Want ik blaf wel, -dat is per slot van rekening mijn taak-, maar er komt jammer genoeg niemand. Ik heb er pijn in mijn kop van gekregen! De baas trouwens ook, geloof ik. Ik heb wel gemerkt, dat als ik door heb hoe het werkt, dan verandert er wel weer iets, waardoor het niet meer zo is, als ik uitgedokterd had. Jullie snappen wel dat voor mij moeilijk te verteren is. Ik wil natuurlijk precies weten waar ik aan toe ben, want anders kan ik mijn werk niet doen.

Ik weet, door scha en schande wijs geworden, precies waar ik komen mag en waar niet. Als ik bij de grens kom, geeft mijn halsband een piepje en als ik dan toch verder ga, dan.....begint mijn halsband te trillen en krijg ik een stroomstootje! Dat is me toch een rot gevoel..... Dus ik blijf wel keurig op mijn eigen terrein. Zelfs als de baas of de vrouw de bal over de grens gooien, stop ik, want ik ben natuurlijk niet gek! Dat doen ze vast om even te kijken of ik nog weet hoe de regels zijn!

Overigens is er nog een veel engere afscheiding, die waar de paarden en de koeien achter lopen. Op een keer was ik zo enthousiast met de waterslang aan de gang dat ik niet doorhad dat ik met mijn staart tegen die witte linten van de omheining aankwam....., nou dat heb ik geweten! Dat deed toch zeer..... Ik gaf een grote gil en was daarna helemaal van slag. Ik ben ergens rustig in een hoekje gaan liggen om na te denken en goed in mijn oren te knopen dat dat witte lint duivels veel pijn doet als je er tegenaan komt met je lijf. Zouden mensen daar geen last van hebben, vraag k me wel eens af.

Gelukkig staat de brievenbus op mijn territorium, en dan kun je lachen!

Iedereen die een voet op ons terrein zet, staat, naar mijn idee, lager in rang dan ik en dat betekent dat ik die persoon, wie het dan ook is, lekker mag bespringen en als ik de kans krijg helemaal mag besnuffelen! Ik weet wel dat de bazen dat niet goed vinden, maar het is zo leuk, dus als ik de kans krijg.....

Met het mooie weer van de zomer, liep ik natuurlijk veel los. Op woensdagmorgen komt er altijd een mevrouw met de fiets de Berkelbode en het Extra Nieuws bezorgen. Dat was dolle pret, ik sprong lekker tegen haar en haar fiets op, jammer dat die fiets er tussen zat, want het contact was maar een beetje magertjes. Volgens mij hebben wij die kranten niet meer gekregen, totdat mijn vrouwtje haar excuses voor mijn gedrag had aangeboden en beloofd had dat ik voortaan binnen zou blijven.

Soms komt buurman Erik naar zijn pinken kijken die bij ons in de wei gelopen hebben.

Dat vind ik altijd leuk. Ik ken hem al goed en ik spring tegen hem op om hem enthousiast te begroeten. Ik kan hem er meestal wel toe verleiden om met de bal te spelen.

Ook Jan, die de baas helpt bij allerlei zware klussen, vind ik een leuke vent. Die is ook altijd wel in voor een lekker potje stoeien.

Op het erf hebben wij een paar heel oude fruitbomen staan. Daar hingen dit jaar zoveel appels aan dat er op een morgen een zware tak afgebroken op de grond lag. Dat ik dat niet gehoord heb, vind ik stom van mezelf, anders had ik de bazen kunnen waarschuwen dat er iets vreemds aan de hand was..... Volgens mij ben ik daar later, op een dag voor gestraft. De baas was appels gaan plukken en ik was onder de boom aan het ravotten, toen ik opeens een heel harde knal op mijn kop kreeg, au, dat deed zeer.

Bij die bomen waren ook veel van die zwart geel gestreepte beesten, die heel kwaad kunnen zoemen. Ineens was er een boven op mijn neus geland - ik geef toe, er is genoeg plaats op mijn neus- ; toen ik hem probeerde weg te jagen met mijn poot, kreeg ik een harde steek van dat rot beest: ik had een hele dikke neus en ik heb een paar dagen behoorlijk pijn gehad.

In die tijd waren er ook 7 jonge egeltjes aan de zijkant van de boerderij.

De kleintjes kwamen 's middags in het zonnetje zitten op de biels onder de struiken. Toen er zich eentje op het gras had gewaagd, heb ik met dat kleintje een beetje gespeeld. Dat was trouwens ook niet zo'n succes, ik had weer een zere neus en of het egeltje het overleefd heeft, betwijfel ik.

Vader of moeder egel zat op een morgen in de zomer op de deel vlak voor mijn hok. Hij of zij scharrelde daar wat heen en weer en ik werd er helemaal opgewonden van. Daar hield de egel niet zo van en dus kroop hij achter een radiator. Toen vrouwtje kwam om mij goede morgen te zeggen en te halen, hoorde ze een vreemd geluid, het leek volgens haar wel of er iemand op de deel zat, die heel erg zwaar ademde..... Dus de baas werd uit bed gehaald en samen gingen ze op onderzoek uit, als ze mij nou even gevraagd hadden wat er aan de hand was. Achter de radiator kwam gewoon een egel te voorschijn, die het een beetje benauwd had op dat onmogelijke plekje. De baas heeft hem toen met de bats weer tussen de struiken gekieperd, en ik mocht er jammer genoeg niet bij. Dat is nou altijd zo, als het erg leuk wordt, mag ik niet meedoen, bah.

Zo, dat was het weer voor deze keer, volgende keer horen jullie weer van mij.

Ik wens alle Wildenborchers heel fijne en gezellige feestdagen en ook maar alvast een heel gelukkig 2010!

Een stevige poot van Sanne van 't Hooge Vonder

PS. Ik was laatst weer eens bij Intratuin en daar werd ik herkend..... door een lieve mevrouw die direct reageerde toen vrouwtje mijn naam noemde. Zo beroemd ben ik dus al!

Kinderpraat:

Gr. 6. Leerlingen praten over gevoelens en welke ze herkennen bij zichzelf. Een leerling vindt het moeilijk om over deze zaken te spreken: "Ik kan mijn ogen toch niet omdraaien en in mijn eigen hersenen kijken."

Gr. 1. Leerlingen zitten in de kring als er twee nieuwe klasgenootjes binnenkomen. Ze worden voorgesteld aan de groep. Het is tweeling en ze zijn identiek gekleed en lijken sprekend op elkaar.

één leerling die in de kring zit, vraagt aan het ene meisje: "Waarom ben jij dubbel?"

Ter introductie: **Postvak In**

Vanuit de redactie van De Wildenborcher proberen we wat nieuws op te zetten met name gericht op de jeugd in De Wildenborch. Het betreft een soort doorgeefpen, maar dan in e-mail vorm. Wij hebben deze "doorgeefpen" dan ook de naam **Postvak In** gegeven, eigenlijk is het een doorgeefmail.

Wat is de bedoeling en hoe gaat het in zijn werk?

Voor de eerste **Postvak In** hebben we contact opgenomen met Jelle Wezinkhof. We hebben hem een door ons opgestelde vragenlijst gemaild, welke hij na het invullen daarvan ons weer heeft teruggemailed. Het betreffen korte duidelijke vragen, waar korte antwoorden op te geven zijn. Eigenlijk stel je jezelf een beetje voor aan de jongere, maar ook de overige lezers van dit blad. Als toevoeging stellen we het op prijs als je ook een foto van jezelf mee terugmailt, dan krijgen de lezers gelijk een beeld bij de persoon.

Natuurlijk zijn er wel enkele regels voor **Postvak In**:

- Je mag de doorgeefmail niet doorgeven aan een broertje of zusje
- Een jongen geeft de mail door aan een meisje en andersom geeft een meisje de mail door aan een jongen

Mocht je via De Wildenborcher vernemen dat je de volgende bent voor **Postvak In**, houd dan je e-mail goed in de gaten. Wij nemen vanzelf contact met je op en verdere instructies volgen dan ook per e-mail. Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 10 minuten duren. Elke keer wordt gebruik gemaakt van dezelfde vragenlijst. Hebben jullie ideeën, aanvullingen of andere opmerkingen dan horen wij dat natuurlijk graag.

Zoals hierboven is aangegeven staat deze keer Jelle Wezinkhof als eerste in **Postvak In**. Zijn jullie ook benieuwd naar wie de doorgeefmail gaat???

Tot mails!

Julia en Mariska

Postvak In

- **Naam:** Jelle Wezinkhof
- **Geboortedatum/leeftijd:** 15-07-1995
14 jaar
- **Adres:** Kapelweg 4
- **Broertjes/zusjes:** twee zusjes Renske en Baukje
- **School:** Staring College Lochem
- **Hobby's:** Voetbal en brommer rijden in de wei (die het nu niet meer doet)
- **Lievelingseten:** Stoofpotje en als toetje straciatella
- **Lievelingsdier:** Hond
- **Ik heb een hekel aan:** Boekbesprekingen
- **Ik wil later piloot worden, want ik vind het leuk om met grote machines te werken ook met grote tractoren**
- **Dit wil ik nog kwijt:** Als er nog iemand is die een (lopende) brommer in de weg heeft staan bel me dan even

Aan wie stuur je de e-mail door? Joyce Otten

Jelle, heel erg bedankt voor je deelname aan Postvak In! Wij hopen dat er ergens nog een brommer voor je staat.

Joyce, wij sturen de volgende Postvak In naar jou door, tot mails!

Recept met voorgerecht

Net zoals hier vroeger in de Achterhoek moest er op zee hard gewerkt worden en dus stevig gegeten worden. Het mocht meestal, in elk geval op zee, ook niet te veel kosten en moest bereid worden van ingrediënten die lang bewaard konden worden. Daardoor werden er happen ontwikkeld die op het zachts gezegd goed "vulden" en goedkoop waren.

De "Reurlse Pannenkoek" van de Heijkamp is ook zo'n gerecht en is dan ook verreweg mijn favoriet daar, maar die is niet goedkoop....

Ik heb twee van die oude zeerecepten, een soort voorgerecht en een hoofdgerecht waar ik de beste herinneringen aan heb vanwege dat goede vullen. Wij eten het nogal eens.

Het voorgerecht heeft de mooie prozaische naam "Zweetsokken".

- Neem twee sneetjes oud witbrood.
- Besmeer beide sneetjes aan beide zijden met boter.
- Beleg met kaas naar smaak.
- Smeer ruim sambal op een van de plakken kaas en leg de andere snee er boven op met de kaas op elkaar. Het lekkerst is sambal trassi of sambal manis.
- Doe wat boter in de koekenpan en als die goed bruin is het broodje in de koekenpan.
- Bak ze langzaam bruin, regelmatig omdraaien, tot de kaas geheel gesmolten is.

Het hoofdgerecht is een oud beroemd en berucht zeemansgerecht genaamd "Labskous". Dit werd aan boord gemaakt als aan het einde van een "oversteek" de proviand bijna op was. De kok veegde dan, zoals men dan placht te zeggen, de koel- en vrieskamer aan.

- Benodigheden voor 4 flinke eters, net terug van het land dus.
- 1-1,5 kilo uien, 1-1,5 kilo kruimige aardappelen, 1 (of 2) blikje cornedbeef, 250 gram dobbelsteentjes vet spek, piccalilly, zure augurken, peper, zout, kruidnageltjes en wat nootmuskaat.
- Spekjes zachtjes uitbakken. Aardappelen koken en uien smoren.
- Na circa 20 minuten aardappelen, uien en de cornedbeef stampen. Op smaak brengen met peper, zout, piccalilly, een kruidnageltje en wat nootmuskaat.
- Het spek erdoor en tot een lekkere smurrie stampen. Serveren met in reepjes gesneden zure augurk en eventueel een kuiltje pittige jus.

Echt het vult! Succes er mee en eet weer smakelijk.

landrot

WAT ZIJN ZE TOCH ALLEMAAL AAN HET DOEN DAAR OP DE WILDENBORCH?

Het is zo langzamerhand wel overduidelijk dat er nog lang geen rust heerst rond het kasteel. Aan alles is te zien dat er hard gewerkt wordt. Maar waar aan? De toerist of de toevallig passerende automobilist of fietser ziet altijd een momentopname. Dat wil zeggen: buizen waar bagger uit spuit, kranen die bagger opdiepen, karren die modder afvoeren en daarbij flinke sporen achterlaten, bakken met puin voor het huis, een klein gravertje dat zijn werk doet, cementwagen die door het grote hek rijdt...en ga zo maar door. Er klinkt geronk van motoren, dan is het weer stil. Er klinken stemmen, af en toe een radio....dan is het weer stil. De rust verspreidt zich over de Wildenborch als een liefdevolle aanraking van de avond. De vogels denken de stilte weer in te kunnen vullen met hun geluiden. De wind ritselt door de kruinen van de bomen in de hoop gehoord te kunnen worden. De reeën kijken voorzichtig om zich heen en wensen dat ze niet meer gestoord zullen worden. De kikkers en salamanders ritselen tussen de bladeren en controleren of er nog wat modder voor hen is achtergebleven. Maar de rust en de stilte zijn maar van korte duur. Bijna elke morgen starten de werkzaamheden opnieuw en gonst het van de geluiden, die verraden dat er getimmerd, gebroken, gebouwd, gemetseld, gegraven wordt.

Ik zei het al: de toerist of de toevallig passerende automobilist of fietser ziet een momentopname. Maar de buurtgenoten ervaren dagelijks dat er rond het kasteel gerenoveerd wordt. Zij zitten er als het ware midden tussen en kunnen er niet omheen. Of ze willen of niet, ze worden geconfronteerd met de plannen die wij voor de Wildenborch hebben ontwikkeld. Niet in de laatste plaats omdat er binnenkort een groot boord verrijst aan het begin van de oprijlaan, met de namen van de bedrijven die bijdragen aan deze renovatie en de naam van de grote subsidiegever van dit project, de Provincie Gelderland. Al met al reden om nog eens een op een rijtje te zetten wat er zoal wordt uitgevoerd op dit moment:

- Als grote molshopen, waar reuzenmolles zich in hebben teruggetrokken, ligt de bagger uit de watergangen in het depot langs de Wildenborchseweg. Resultaat van vele vele weken baggeren. Eerst met een baggerboot in het voorjaar, toen er nog water was. Later mechanisch (met kranen), in september, toen alle grachten droog lagen. Met name achter het koetshuis hebben we veel watergangen open gemaakt, waarvan we het bestaan niet kenden. Ga maar eens kijken - nu er weer water is - in dat mooie stukje achter het huis van Bart en Alma.

In het voorjaar van 2010 zullen de grote hopen verdwijnen. De grond wordt weer geëgaliseerd en ingezaaid, waarna een bezoekende vreemdeling niet meer zal kunnen vermoeden wat zich daar heeft afgespeeld.

Mocht Koning Winter een stevige laag ijs voor ons in petto hebben, dan rekenen wij er op alle Wildenborchers hier op de schaats of als toeschouwer te mogen verwelkomen, om te genieten van de uitgebreide schaatstocht die dan mogelijk is over de schone watergangen.

- De beukenberceau is in het voorjaar grondig uitgesnoeid om hem weer vitaal en krachtig te krijgen. Een grote klus die met de (hand)snoeischaar is uitgevoerd. Een specialistisch werk(je).
- Het huisje bij het oude zwembad, waar men zich in vroeger tijden in badkostuum hees om een duik te nemen in het Romeinse bad, zag er al een tijdje zorgwekkend uit. Niet bij een vluchtige blik, maar wel na een grondige inspectie. Reden dat dit bouwsel als eerste in de rij nog te renoveren objecten aan de beurt was. Inmiddels staat het huisje weer stevig op zijn poten, de buitenwanden prachtig rietgedekt door Evert Otten, is het dak lekvrij, is de vloer weer te betreden zonder gevaar voor struikelen en zal binnenkort het hout weer beschermd en op kleur zijn. Fier staat het huisje daar aan het (uitgebaggerde) zwembad, in afwachting van de terugkeer van de salamanders en de groene kikkers.
- De zgn. 'platte brug' naar het buitenbos was al aan alle kanten verstevigd, om te voorkomen dat Bart en Jesper er met de trekker door zouden zakken. Zelfs te voet leek de oversteek riskant, zonder de ondersteunende attributen. Na het storten van een stevige fundering, zal binnenkort een nieuwe houten brug worden geplaatst, met een licht gebogen ruggetje.
- De muur aan de westkant van het huis, waar het hek toegang verschaft tot de tuin, werd al jaren door de Monumentenwacht opgegeven als prioriteit voor herstel. Daar wordt nu hard aan gewerkt. Het 'bielemannetje', het beeldje dat op de muur staat, is er tijdelijk afgehaald en wacht op restauratie. Het bovengedeelte van de muur is afgebroken en zal nu weer worden opgebouwd. Ook zullen er wat ingrepen verricht worden om verdere verzakking te voorkomen en scheuren te herstellen. Dit alles met behoud van de oude uitstraling van dit mooie bouwsel.
- De hekken op de buitenplaats krijgen aandacht van de smid. Het grote hek langs de Wildenborchseweg, het toegangshek aan de westzijde, daar waar de muur nu hersteld wordt en het toegangshek bij het bouwhuis, daar waar je bij het potstalletje de tuin in komt. Ze zullen daar waar nodig hersteld worden, van goed sluitend slotwerk worden voorzien en een stevige lik verf krijgen.

In 2010 gaan we dan weer vrolijk verder met muren, paden, monumentale bomen, beelden. En voor 2011/2012 gaan we opnieuw subsidie aanvragen voor een aantal objecten (o.a. bruggen, speelhuisje, moestuinmuur). Maar daarover een volgende keer meer...

Jennine Staring

Siep, de onderduiker bij Oplaat, vertelt verder.....

Toen een andere onderduiker, die ook in Vorden ondergedoken was, mijn stukje in de Wildenborcher van mei 2009 had gelezen kreeg ik te horen dat ik het wel een beetje te rooskleurig had afgeschilderd. Hij had in dezelfde periode b.v. dagenlang geen buitenlucht geproefd. Ook ik heb wel eens moeilijke momenten gehad.

Op een middag, eind 1944, kwamen er een paar Duitse politieagenten en een NSB landwacht huiszoeking doen bij de fam. Oplaat. Waarom ze kwamen en wat ze zochten was ons niet duidelijk. Op een gegeven moment waren ze boven op mijn slaapkamer. Deze slaapkamer was aan de achterkant van het huis. Mien Oplaat en ik stonden in de overdekte gang tussen de bakkerij en het woonhuis.

De moffen vroegen Oplaat: "Wie slaapt hier". Het antwoord was "de knecht". Volgende vraag: "is dat die knaap daar beneden in de bakkerij?" Ja dat was inderdaad zo.

"Ja, die moeten we hebben en als we hem niet krijgen dan nemen we jou mee."

Toen ik dat hoorde wilde ik er direct vandoor, maar moeder Oplaat pakte mij bij de arm en zei: "Je hebt het gehoord, als ze jou niet krijgen, dan nemen ze Gert mee." Op dat moment moest ik de moeilijkste beslissing van mijn leven nemen. Of mij gevangen laten nemen of het gezin Oplaat in de problemen brengen. Gelukkig heb ik voor het eerste gekozen. We werden daarna allemaal, Oplaat, z'n vrouw, het dienstmeisje, Harry, Olthof en ik naar de kelder gebracht. Daar werden we allemaal verhoord. Het is gelukkig heel goed afgelopen. Ze hadden kennelijk geen belastende dingen gevonden. Ze hebben wat van in de kelder aanwezige voorraden gepakt en zijn vertrokken.

We zaten in die tijd allemaal zonder elektra. De stroom was toen nog bovengronds. De hoofdleiding liep van Lochem naar Vorden. De aansluitingen naar de woningen waren afgesloten. Alleen het huis van juffrouw Meinen had stroom, want daar zat een Duitse radioluisterpost. De bemanning bestond uit al wat oudere mannen, die niet meer geschikt waren voor het front. Om toch aan stroom te komen gingen Lammert Wiltink en Derk Jansen als bewoners van de Schoolhuisweg (die heette toen nog niet zo) iedere avond stiekem een verbinding maken tussen de hoofdleiding en de aftakking naar de Schoolhuisweg. Dat deden ze door met een lange lat een koperdraad op de hoofdleiding en de aftakking te leggen. Op een avond ging dat fout. De draad viel verkeerd en er ontstond kortsluiting. Gevolg hiervan was dat ook de Duitse luisterpost zonder stroom kwam te zitten. Die soldaten kwamen al schietende naar buiten en schreeuwden: "Sabotage, sabotage...." Mien Oplaat is toen naar ze toe gegaan en heeft ze kunnen kalmeren.

En een paar dagen later werd weer rustig stroom afgetapt.

Siep.

Nieuw boek A.C.W. Staring

In de Wildenborcher van mei 2009 schreef Bert Scova Righini dat hij met het lezen van het laatst archiefmateriaal voor de biografie van Staring bezig was.

Dit boek is nu te koop in de boekwinkel:

A.C.W. Staring (1767-1840)

Landheerlijk leven van een denker en doener van statuur

Over het literatorschap van Staring (1767-1840) is al veel geschreven. Als een van de weinige Achterhoekers verwierf hij daarmee, zeker in zijn tijd, nationale faam. Zijn veelzijdige persoonlijkheid kan het beste gekenschetst worden met het in onbruik geraakte begrip homo universalis. Toch bleven veel aspecten van deze enorm belezen en breed geïnteresseerde man onbelicht. Deze biografie wil daaraan, op basis van een schat aan nog niet eerder geraadpleegd materiaal, een einde aan maken. Zo wordt voor het eerst een volledig beeld van Staring geschetst als bestrijder van de wateroverlast in de Achterhoek. Compleet met alle tegenwerking die hij ondervond; de streek zou daar nog decennialang de naweeën van ondervinden. De belichting van zijn vele activiteiten gebeurt niet los van de maatschappelijke omgeving waarin hij opereerde. De nog nauwelijks beschreven markensamenleving en het sociale milieu van de plattelandselite in de Achterhoek komen uitvoerig aan de orde. Ook krijgt de lezer een impressie van de - eveneens vrij onbekende - bosgeschiedenis van de streek. Deze biografie van Gelderlands bekendste dichter schetst daarmee een caleidoscopisch beeld van de Achterhoekse samenleving in Starings tijd. Maar dan met een kritische blik en zonder de bij de geschiedschrijving over dit onderwerp gebruikelijke romantisering.

door: Bert Scova Righini, Uitg. Walburg, ISBN 9798057305788.

What's in a name?

Aldi:	Albrecht Discount (Duitse familie Albrecht)
De Spar:	Door Eendrachtig Samenwerken Profiteren Allen Regelmatig
Dekamarkt:	Initialen van oprichter Dirk Kat
Konmar:	Konsumentenmarkt
Lidl:	Ludwig Lidl
Vomar:	Voordeelmarkt
Vivo:	Vrijwillige In- en Verkoop Organisatie
Etos:	Eendracht, Toewijding, Overleg en Samenwerking
Smalsko:	"smaakt als koffie" : in de oorlog verkocht Albert Heijn surrogaatkoffie onder de naam Smalsko

(uit intermediair, ingezonden door Freddy van Ditshuizen)

Van de Kapelcommissie

Winterwandeling, voor de negentiende keer

De winterwandeling wordt gehouden op **zondag 3 januari 2010**.

Er kan gekozen worden uit een korte route van ongeveer 7 kilometer en een langere route van zo'n 14 kilometer. Onderweg worden de deelnemers getrakteerd op erwtensoep en glühwein of chocolademelk. Op een aantal plaatsen staan midwinterhoornblazers

Deelnemers kunnen starten tussen 11.00 uur en 13.00 uur bij de Wildenborchse Kapel, Kapelweg 1 te Vorden.

Kosten voor deelname bedragen € 6,00, kinderen t/m 12 jaar betalen € 3,00. Dit is inclusief een kop erwtensoep en een glas glühwein of een beker chocolademelk. De hond mag meelopen, maar moet wel aangelijnd te zijn.

Nieuwjaarsvisite

Om elkaar het allerbeste voor het nieuwe jaar te wensen organiseert de Kapelcommissie op **vrijdag 8 januari 2010** de Nieuwjaarsvisite. Aanvang 20.00 uur

Natuurlijk is er deze avond weer een prachtige play-back show. We rekenen weer op u allemaal.

Schoonmaakrooster Kapel

Januari	2 keer:	Gerda Mennink – Gerda Lindenschot – Henny Zweverink
Februari	2 keer:	Stien Brinkerhof – Riek Vliem – Hermien Oplaat
Maart	2 keer:	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert

Het is de bedoeling dat vóór de tweede zondag van de maand wordt schoongemaakt vanwege de kerkdienst De tweede schoonmaak in overleg, in verband met verhuur. Janny Sligman doet de ramen en belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda 2010 Wildenborchse verenigingen in of vanuit de Kapel:

- Kapelcommissie:** Zondag 3 januari Winterwandeling, starten van 11.00 - 13.00 uur
Vrijdag 8 januari Nieuwjaarsvisite, vanaf 20.00 uur
- Schietvereniging:** Elke dinsdag
van 20.15 uur tot 22.30 uur
seizoen: tweede dinsdag in augustus t/m tweede dinsdag in juni
- Koersbal:** Om de week op donderdag, 1ste en 3de donderdag van de maand
vanaf 20.00 uur
seizoen: september t/m april
(info. over het spel zie Wildenborcher febr. 2007)
- Volksdansgroep:** Elke donderdag
van 9.30 uur tot 11.00 uur
seizoen: september t/m mei
- Wildenborchse
Vrouwenclub:** Laatste donderdag van de maand.
van 20.00uur tot omstreeks 22.00 uur.
seizoen: oktober t/m april. (Niet in december)
- Klootschieten:** 3^e Zondag van iedere maand
10.00 uur verzamelen in de Kapel

Het oude jaar

Ik blader nog eens in mijn jaarboek.
Het lukt haast niet het dicht te slaan.

Er zijn als ik bewogen rondkijk
veel beelden om bij stil te staan.
Zowel de zorgen als de vreugden
gaan als een filmband langs mijn oog.
'k Zie naast voorbije wolkenvelden
een lichtstraal aan de hemelboog.

Kijk, op een maanden oude foto
lacht een beminde mij nog toe.
't Is een herinnering aan vreugde
en toch maakt het mij droef en moe.
Hier staat een groet van alle kind'ren
met een vakantiekiek erbij
en verderop zie ik een versje.
Als ik het zing dan troost het mij.

Ik lees een kaart met enk'le regels,
een kostbare verjaardagswens
en op de pagina erachter
groet mij een lief en dierbaar mens.
Een foto laat mij weer genieten
van dagen lang voorbij gegaan.
Wat kunnen mensen je verwarmen
wanneer ze heel dicht naast je staan.

'k Verdeel de pagina's nog eenmaal
in wat ik kreeg en wat ik mis,
mijn winsten links, rechts mijn verliezen,
alsof dit ook mijn kasboek is.
Dan breng ik al die tere beelden
naar binnen of iets meer omhoog.
Misschien dat soms verdriet zal blijken
een lichtstraal aan de hemelboog.

(Frits Deubel)

Kleurplaat

